

Crna Gora
Kabinet predsjednika Vlade
Kancelarija za evropske integracije

PREDLOG

**TRIDESETI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,
za period april - jun 2021.**

Podgorica, septembar 2021.

S a d r Ź a j:

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije	3
2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.....	8
2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji.....	14
2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu	16
3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju	18
4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU	19
5. Instrument prepristupne podrške – IPA.....	20
5.1. IPA II – 2014-2020	20
Programi Višekorisničke Ipe	21
Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO).....	21
Programi EU	22
Regionalna i teritorijalna saradnja	22
5.2. Tvining i Tajeks.....	26
5.3. Makroregionalne strategije	27

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

Izvršajni period obilježio je nastavak borbe Crne Gore i drugih evropskih država s pandemijom virusa COVID-19. Uz poštovanje propisanih epidemioloških mjera, održan je značajan broj sastanaka crnogorskih zvaničnika s zvaničnicima država članica Evropske unije (EU) i predstavnicima institucija Unije. Određen broj sastanaka održan je putem elektronske platforme i u formi video-konferencije. Sa pozicije procesa pregovora za članstvo u Evropskoj uniji, posebno je značajna Međuvladina konferencija Evropske unije i Crne Gore održana u Luksemburgu 23. VI 2021, kao prva politička konferencija od primjene nove metodologije na kojoj je učestvovala crnogorska delegacija na čelu s premijerom Krivokapićem, i kao prilika za dobijanje preciznijeg i jasnijeg koncepta primjene nove metodologije, kao i da se naša strana izjasni o konkretnoj implementaciji iste.

Među sastancima koje je tokom izvršajnog perioda predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović** održao izdvaja se sastanak s predsjednikom Republike Slovenije **Borutom Pahorom** koji je posjetio Crnu Goru 5. V 2021. u okviru priprema za samit Brdo-Brioni Proces u Sloveniji. Predsjednik se sastao 7. V 2021. s ministrom vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske **Gordanom Grlićem Radmanom**, koji je prenio punu spremnost za dalju saradnju, pomoć i dijeljenje iskustava na ekspertskom planu, posebno u poglavljima 23 i 24, i drugim važnim oblastima. Predsjednik **Đukanović** je 10. V 2021. otputovao u zvaničnu posjetu Mađarskoj gdje se sastao s predsjednikom **Janošem Aderom** (*János Áder*), predsjednikom Parlamenta **Laslom Koverom** (*László Kövér*) i predsjednikom Vlade Mađarske **Viktorom Orbanom** (*Viktor Orbán*), tokom kojih je istakao da će Crna Gora iz iskustva kohabitacije izaći bogatija za viši nivo demokratske kulture i ostati čvrsto na strateškom evropskom i evro-atlanstkom kolosjeku. Sagovornici su razmijenili iskustva u borbi sa pandemijom i pozdravili kvalitet bilateralnih odnosa dvije države, posebno u ekonomiji, koji su utemeljeni na povjerenju i otvorenosti. Predsjednik **Đukanović** je 12. V 2021. putem video poziva razgovarao s predsjednicom Grčke **Katerinom Sakelaropulu** (*Katerina Sakellaropoulou*), tokom kojeg je ocijenjen kvalitet međudržavnih odnosa, ali i potreba da se Zapadnom Balkanu da kontinuiran podsticaj sa evropske strane, kako bi se zaokružio proces ujedinjenja Evrope, čime bi Evropa pomogla i sebi i regionu. On je 16. V 2021. otputovao u Ljubljano gdje je na poziv predsjednika Republike Slovenije **Boruta Pahora** učestvovao na samitu Brdo-Brioni Procesu. Predsjednik **Milo Đukanović** je 18. V 2021. boravio u Briselu povodom sastanka lidera Zapadnog Balkana, na poziv visokog predstavnika EU za zajedničku vanjsku i bezbjednosnu politiku **Đozepa Borelja** (*Josep Borrell*), koji je bio odlična prilika da se razgovara o dva aspekta odnosa Zapadnog Balkana i EU - geopolitičkom i realizaciji razvojnog okvira EU prema ZB. Tom prilikom se susreo s **Miroslavom Lajčakom**, specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograda i Prištine i ostala regionalna pitanja. Predsjednik **Đukanović** je 26. V 2021. imao sastanak s predsjedavajućom OEBS-om i ministarkom vanjskih poslova Kraljevine Švedske **An Linde** (*Ann Linde*), koja je

boravila u posjeti Crnoj Gori, a koja je tom prilikom istakla kontinuiranu podršku Švedske evropskoj integraciji Crne Gore i posvećenost naporima da se obezbijedi da zemlje kandidati, među kojima Crna Gora prednjači, postanu države članice.

Među sastancima koje je u izvještajnom periodu imao predsjednik Vlade **Zdravko Krivokapić**, izdvajaju se susreti tokom učešća na NATO samitu, 14. i 15. VI 2021, s francuskim predsjednikom **Emanuelnom Makronom** (*Emmanuel Macron*), njemačkom kancelarkom **Angelom Merkel**, premijerom Grčke **Kirijakosom Micotakisom** (*Kyriakos Mitsotakis*), premijerom Španije **Pedrom Sančezom** (*Pedro Sánchez*), premijerom Holandije **Markom Ruteom** (*Mark Rutte*), premijerom Luksemburga **Gzavijerom Betelom** (*Xavier Bettel*), portugalskim premijerom **Antonijom Koštom** (*Antonio Costa*), premijerom Slovenije **Janezom Janšom**, predsjednicom Slovačke **Suzanom Čaputovom** (*Zuzana Čaputova*), kao i s predsjednikom Hrvatske **Zoranom Milanovićem**. Tokom zvanične posjete Briselu premijer se sastao i s evropskim komesarom za proširenje i susjedsku politiku **Oliverom Varheljijem** (*Olivér Várhelyi*) i predsjednikom Evropskog parlamenta **Davidom Sasolijem** (*David Sassoli*). S komesarom **Varheljijem** je premijer telefonski razgovarao i 1. IV 2021. kada je bilo riječi o kapitalnim projektima koji su od velike važnosti za Crnu Goru, kao i o saradnji u cilju suzbijanja pandemije COVID-19 i pomoći EU Crnoj Gori i Zapadnom Balkanu da odgovore na taj izazov. Dodatno, tokom novog susret u Podgorici 4. V 2021. evropski komesar za proširenje istakao je značaj nove metodologije pregovora, poručivši da EU očekuje od Crne Gore napredak u oblasti vladavine prava, koja će, kako je naglasio, biti u posebnom fokusu evropskih partnera. Posebno važno za proces pregovora Crne Gore je održavanje Međuvladine konferencije Evropske unije i Crne Gore u Luksemburgu 23. VI 2021, na kojoj je učestvovala crnogorska delegacija na čelu s premijerom **Krivokapićem**, a tokom koje su održani sastanci s šefom evropske diplomatije **Đozepom Boreljom**, koji je poručio da Zapadni Balkan ostaje u vrhu strateških prioriteta EU, kao i s predsjednikom Vlade Velikog Vojvodstva Luksemburg, **Gzavijeom Betelom** koji je kazao da je Luksemburg prijatelj Crne Gore i da je podržava u integracionom procesu. 6. V 2021. bilježi se sastanak premijera s ministrom vanjskih poslova i trgovine Mađarske, **Piterom Sijartom** (*Péter Szijjártó*). Predsjednik Vlade **Krivokapić**, potpredsjednik Vlade **Abazović**, predsjednik Skupštine **Bečić** i ministar vanjskih poslova **Radulović** su 7. V 2021. imali sastanke s ministrom vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske **Goranom Grlićem Radmanom**. Predsjednik Vlade **Zdravko Krivokapić** je 10. V 2021. razgovarao putem video linka s francuskim predsjednikom **Emanuelom Makronom** tokom kojeg je istakao da posebno cijeni iskazanu spremnost Francuske da podrži reformske procese u Crnoj Gori i ispunjavanje obaveza iz zahtjevne evropske pregovaračke agende. Osim evrointegracija, na sastanku su u fokusu bili bilateralni odnosi, regionalna saradnja i epidemiološka situacija. Potom je premijer u periodu 12-14. V 2021. boravio u zvaničnoj posjeti Grčkoj, gdje je učestvovao na Delfi ekonomskom forumu i tom prilikom se susreo s najvišim zvaničnicima Grčke – predsjednicom države **Katerinom Sakeropulu**, predsjednikom Parlamenta

Konstantinosom Tasulasom (*Konstantinos Tasoulas*), predsjednikom Vlade **Kirijakosom Micotakisem**, ministrom za razvoj i investicije **Adonisom Georgiadisom**, kao i s specijalnim predstavnikom Evropske unije za dijalog Beograd – Priština i druga regionalna pitanja Zapadnog Balkana, **Miroslavom Lajčakom**. U okviru dvodnevne posjete Crnoj Gori ministarke vanjskih poslova Švedske i predsjedavajuće OEBS-a **An Linde**, premijer **Krivokapić** je 25. V 2021. upriličio susret, kojem su prisustvovali i predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić**, potpredsjednik Vlade **Dritan Abazović** i ministar vanjskih poslova **Đorđe Radulović**, a tokom kojeg je gošća afirmativno ocijenila i potvrdila leadersku poziciju Crne Gore u pregovorima sa EU, koja se pokazala i tokom nedavno pokazane spremnosti Vlade da vodi otvoren i transparentan proces u donošenju novih ili inoviranih zakonskih rješenja, uz poziv za dijalog svim zainteresovanim političkim grupacijama u Skupštini. Među sastancima premijera **Krivokapića** izdvaja se i prva radna posjeta Republici Sloveniji, 28. V 2021, tokom koje se sastao s predsjednikom Republike Slovenije **Borutom Pahorom**, predsjednikom Državnog zbora **Igorom Zorčičem** i predsjednikom Vlade **Janezom Janšom**. Na sastancima je ocijenjeno da će posjeta premijera Crne Gore Sloveniji dati impuls snaženju ukupne saradnje, prevashodno ekonomske, te da će Slovenija nastaviti da pruža političku i ekspertsku podršku kako bi Crna Gora postala prva sljedeća članica EU. Sagovornici su se saglasili da iako Vlada vodi pregovarački proces, sve grane vlasti moraju dati jednak doprinos procesu. Sastanak s predsjednikom Državnog zbora **Igorom Zorčičem** je upriličen i tokom njegove zvanične posjete Crnoj Gori 17. VI 2021. Premijer **Krivokapić** se tokom Samita o Zapadnom Balkanu 18. VI 2021. u Beču sastao s predsjednikom Nacionalnog savjeta parlamenta Austrije **Wolfgangom Sobotkom** (*Wolfgang Sobotka*) i s austrijskim kancelarom **Sebastianom Kurcom** (*Sebastian Kurz*). Na sastancima je konstatovano da je Vlada Crne Gore prvenstveno posvećena građanima, a samim tim i jačanju vladavne prava i borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, te da će Austrija nastaviti da svesrdno podržava evropski put Crne Gore.

Predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić** je 10. V 2021. učestvovao u onlajn formatu, na Konferenciji predsjednika parlamenata zemalja EU, koju je organizovao Donji i Gornji dom parlamenta Savezne Republike Njemačke. Tom prilikom održao je i bilateralne sastanke sa evropskim kolegama, predsjednikom Predstavničkog doma Italije **Robertom Fikom** (*Roberto Fico*), predsjednicom Predstavničkog doma Kraljevine Belgije **Elijan Tilije** (*Eliane Tillieux*), predsjednikom Parlamenta Švedske **Andreasom Norlenom** i predsjednikom Predstavničkog doma Malte **Andelom Farudijem** (*Angelo Farrugia*). Najvažnije poruke tokom pomenutih susreta bile su usmjerene na nastavak posvećenosti Crne Gore vanjskopolitičkim prioritetima. Nedugo zatim, 20. V 2021. predsjednik Skupštine se u online formatu sastao s predsjednicom Predstavničkog doma Kraljevine Belgije **Elijan Tilije**, koja je tom prilikom istakla da je Crna Gora u predvodničkoj poziciji u odnosu na druge zemlje Zapadnog Balkana, kao i da pregovori moraju biti strogi ali pošteni, isključivo na osnovu individualnih postignuća. Devetnaesti sastanak Parlamentarnog odbora Evropske unije i

Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje (POSP) održan je u virtuelnom formatu 3. VI 2021, a njime su zajednički kopredsjedavali predsjednik Skupštine Crne Gore **Aleksa Bečić** i predsjedavajući delegacije Evropskog parlamenta u POSP-u **Vladimir Bilčik**. Sastanak je bio prilika da parlamentarci razmijene mišljenja o stanju pristupnih pregovora i odnosa između Evropske unije i Crne Gore, uz osvrt i na situaciju u vezi sa Covidom-19 i njenim posljedicama, te o napretku u oblasti vladavine prava, uključujući slobodu medija, reformu pravosuđa i borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije. Predsjednik Skupštine se 17. VI 2021. sastao s predsjednikom Državnog zbora Republike Slovenije **Igorom Zorčičem** tokom njegove zvanične posjete Crnoj Gori i tom prilikom je naglašeno da Slovenija nastavlja da pruža podršku evropskom putu Crne Gore, te da slovenačka iskustva u procesu mogu biti od značajne pomoći. Predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić** je 28. VI 2021. na poziv predsjednika Evropskog parlamenta **Davidasaolija**, učestvovao na Samitu predsjednika Evropskog parlamenta i predsjednika parlamenata država Zapadnog Balkana u Briselu. Tom prilikom se sastao s kopredsjedavajućim Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (POSP) **Vladimirom Bilčikom**, izvjestiocem Evropskog parlamenta za Crnu Goru **Toninom Piculom**, kao i s specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograd-Priština i druga regionalna pitanja Zapadnog Balkana **Miroslavom Lajčakom**. U okviru ove zvanične posjete Kraljevini Belgiji, predsjednik Skupštine sastao se i s predsjednicom Senata Belgije **Stefani Dos** i predsjednicom Predstavničkog doma Belgije **Elijan Tilije**.

Od sastanaka koje je tokom izvještajnog perioda imao ministar vanjskih poslova **Dorđe Radulović** izdvaja se sastanak 8. IV 2021. u online formatu s državnom sekretarkom za evropske poslove u Ministarstvu vanjskih poslova Republike Portugal, **Anom Paulom Zakarijas** (*Ana Paula Zacarias*), kao i razgovor s specijalnim predstavnikom Evropske unije za Zapadni Balkan i dijalog Beograda i Prištine, **Miroslavom Lajčakom**. Posebno je potrebno istaći trodnevnu posjetu Parizu od 18. IV 2021, tokom koje se ministar **Radulović** susreo s državnim sekretarom za Evropu u Ministarstvu za Evropu i vanjske poslove Republike Francuske **Klemanom Bonom** (*Clément Beaune*), savjetnicom za kontinentalnu Evropu i Tursku u Kabinetu predsjednika Francuske **Izabel Dimon**, ministarkom visokog obrazovanja, istraživanja i inovacija **Frederikom Vidal** (*Frédérique Vidal*), ministarkom odbrane Republike Francuske **Florens Parli** (*Florence Parly*) i predstavnicima Senata. Tokom sastanaka je istaknuto da je Crna Gora u središtu Zapadnog Balkana, kao neodvojivog dijela Evrope, i da za nas ne postoji alternativa članstvu u EU, a da će Francuska, sa druge strane, podržati svaku inicijativu koja doprinosi unapređenju pravnog ambijenta, kao osnove za društveno-ekonomski razvoj. Ministar **Radulović** boravio je 23. IV 2021. i u zvaničnoj posjeti Grčkoj na poziv ministra vanjskih poslova **Nikosa Dendijasa**. Tokom posjete, osim s svojim domaćinom, ministar se sastao i s ministrom nacionalne odbrane Republike Grčke **Nikolaosom Panajotopulosom** (*Nikolaos Panagiotopoulos*), predsjednikom Stalnog odbora za nacionalnu odbranu i spoljne poslove u Skupštini Republike Grčke **Konstantinosom**

Gkioulekasom i gradonačelnikom Atine **Kostasom Bakojanisem** (*Kostas Bakoyannis*). Tokom razgovora je ocijenjeno da Grčka dokazani partner i bliski susjed, te promoter evropske perspektive, koja se ogleda u kontinuiranoj političkoj i ekspertskoj podršci Crnoj Gori. Prijateljski i saveznički odnosi temelje se na intenzivnom političkom dijalogu i sadržajnoj saradnji, kao i čvrstom opredjeljenju da ojačamo naše ekonomske veze. Tokom telefonskog razgovora ministra s državnim ministrom za Evropu u Saveznom ministarstvu vanjskih poslova Njemačke **Mihaelom Rotom** (*Michael Roth*) 30. IV 2021. ocijenjeno je da je Njemačka dokazani prijatelj i saveznik Crne Gore, i da možemo računati na njenu podršku u procesu reformi i savladavanja svih izazova na evropskom putu. Ministar Radulović se 6. V 2021. susreo u Podgorici s šefom mađarske diplomatije **Peterom Sijartom**. Ministar vanjskih poslova učestvovao je 11. V 2021. na ministarskom sastanku Strategije EU za Jadransko - jonski region (EUSAIR), u okviru Savjeta Jadransko-jonske inicijative (JJI), održanom u online formatu, tokom slovenačkog predsjedavanja ovim tijelom. Tokom online razgovora ministra **Radulovića** s rumunskim šefom diplomatije **Bogdanom Aureskuom** 13. V 2021. zaključeno je da je Rumunija dokazani i istinski prijatelj koji podržava vanjsku politiku Crne Gore u svim njenim aspektima. Ministar **Radulović** je 13. V 2021. imao razgovor s kopredsjedavajućim Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (POSP) **Vladimirom Bilčikom** i generalnim sekretarom Evropske službe za vanjske poslove (EEAS) **Stefanom Saninom** (*Stefano Sannino*), kada je zaključeno da pozitivne poruke susreta ministara vanjskih poslova zemalja članica EU ukazuju na to da Zapadni Balkan ima geostratešku važnost za Evropsku uniju, te da očekujemo ubrzanje pregovaračkog procesa uz jačanje političke dimenzije procesa. Na online sastanku u okviru Berlinskog procesa, 8. VI 2021, na kojem je učestvovao ministar vanjskih poslova **Đorđe Radulović** s zvaničnicima EU, šefovima diplomatija Zapadnog Balkana i Unije ocijenjeno da su jačanje regionalne saradnje, pomirenje i stvaranje preduslova za bolji život građana od ključnog značaja u procesu približavanja zemalja Zapadnog Balkana Evropskoj uniji. Na odvojenim sastancima ministra vanjskih poslova **Đorđa Radulovića** s poslanikom Evropskog parlamenta **Toninom Piculom** i poslanikom Evropskog parlamenta **Dejvidom MekAlisterom** (*David McAllister*), koji su održani 15. VI 2021. u Briselu, konstatovano je da će održavanjem Međuvladine konferencije za Crnu Goru EU poslati jasan politički signal da proces proširenja ostaje visoko na listi njenih prioriteta. Na marginama sastanka šefova diplomatija SEECF, ministar **Radulović** se 17. VI 2021. susreo s slovenačkim kolegom - šefom diplomatije **Anžom Logarom**; tom prilikom je potvrđeno da zajednički temelj, odnosno evroatlantske vrijednosti, predstavljaju dodatni podsticaj za dalje snaženje već bogate bilateralne saradnje. Tokom susreta ministra vanjskih poslova **Đorđa Radulovića** s **Fernandom Andersenom Gimaraešom** (*Fernando Andresen Guimaraes*), diplomatskim savjetnikom u Kabinetu predsjednice Evropske komisije Ursule fon der Lajen, 21. VI 2021, crnogorska strana je istakla da očekuje da će nova metodologija dati zamah procesu pristupanja, kao i da je Crna Gora spremna da vodi intenzivan dijalog sa Evropskom komisijom i državama članicama u pravcu dinamiziranja pregovora. Ministar **Radulović** je

takođe 28. VI 2021. učestvovao na sastanku šefova diplomatija država članica Višegradske grupe (V4) i Zapadnog Balkana u Poznanju, na poziv poljskog ministra vanjskih poslova **Zbignjeva Raua** (*Zbigniewa Raua*).

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa su **otvorena sva 33 pregovaračka poglavlja**, od kojih su **tri privremeno zatvorena**.

U izvještajnom periodu, u procesu pregovora realizovane su sljedeće aktivnosti:

Vlada je 15. IV 2021. usvojila **Prvi prilog Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori 2021.**

Vlada je 29. IV 2021. usvojila **Informaciju o programima podrške Evropske unije Crnoj Gori za 2020. godinu.**

Vlada je 13. V 2021. usvojila **Četrnaesti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period jul – decembar 2020. i Dvadeset osmi kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period oktobar – decembar 2020.**

Vlada je 3. VI 2021. donijela **Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 24 – Pravda sloboda i bezbjednost** („Sl. list CG“, broj 67/21).

Vlada je 15. VI 2021. donijela **Informaciju o postupnom unapređenju pregovaračke strukture u procesu evropske integracije Crne Gore.**

U oblasti reformе javne uprave, Vlada je 29. IV 2021. usvojila **Završni izvještaj o sprovođenju Strategije za reformu javne uprave 2016–2020**. Izvještaj sadrži pregled ključnih ostvarenih rezultata, podatke o finansijskoj održivosti reforme, ključne razloge koji su doveli do neostvarivanja indikatora učinka, dio nalaza srednjoročne evaluacije Strategije, kao i preporuke za naredni period strateškog planiranja u oblasti reforme javne uprave. Vlada je 24. VI 2021. donijela **Odluku o obrazovanju Savjeta za elektronsku upravu** („Sl. list CG“, broj 77/21), kojim će rukovoditi ministarka javne uprave, digitalnog društva i medija,¹ kao i **Odluku o izmjeni Odluke o Savjetu za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija** („Sl. list CG“, broj 75/21).

¹ Ostali članovi: Dejan Abazović, Marina Marković, Marina Banović, Zvonko Bulatović, Aleksandar Sekulić, Džemal Lekić, Ljudmila Popović Kavaja i Nada Rakočević.

U dijelu vladavine prava, u poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava, u oblasti pravosuđa, Vlada je 1. IV 2021. donijela **Odluku o izmjenama Odluke o obrazovanju Savjeta za praćenje sprovođenja Strategije reforme pravosuđa 2019–2022**, shodno kojoj će Savjetom predsjedavati ministar pravde, ljudskih i manjinskih prava. Skupština je 27. V 2021. donijela **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu**² („Sl. list CG“, broj 59/21). Razlozi za donošenje ovog zakona proizilaze iz potrebe unapređenja rezultata rada Tužilačkog savjeta, ali i kompletnog Državnog tužilaštva, koji se direktno odražavaju na funkcionisanje državno-tužilačke organizacije, ali i na ispunjenje uslova neophodnih za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji. Shodno izmjenama i dopunama, Tužilački savjet će činiti 11 članova, pet iz redova tužilačke organizacije, pet iz redova uglednih pravnika i jedan predstavnik Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava. U junu 2021. Tužilački savjet je odredio **vršioca dužnosti vrhovnog državnog tužioca**. U dijelu borbe protiv korupcije, u periodu 12-16. IV 2021. održana je **peer review misija Evropske komisije na temu funkcionisanja Agencije za sprječavanje korupcije**, koju su predvodili nezavisni eksperti iz Francuske, Rumunije i Slovenije. Fokus misije bio je na sveobuhvatnoj procjeni dosadašnjeg napretka Crne Gore u oblasti prevencije korupcije, s posebnim osvrtom na sve aspekte djelovanja i dosadašnje rezultate Agencije za sprječavanje korupcije.

U dijelu temeljnih prava, Vlada je 22. IV 2021. donijela **Odluku o obrazovanju Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija** („Sl. list CG“, broj 53/21). Komisiju čini 12 članova, a za predsjednika je imenovan Mihailo Jovović, novinar ND „Vijesti“. Mandat Komisije traje dvije godine i može biti produžen za još dvije godine, ako Vlada to ocijeni potrebnim. Skupština je 27. V 2021. donijela **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti**³ („Sl. list CG“, broj 59/21), koje predviđaju uvođenje dječijeg dodatka za svu djecu do navršene šeste godine. Skupština je imenovala 11. VI 2021. devet novih članova **Savjeta Radio i Televizije Crne Gore (RTCG)**.⁴ Skupština je 17. VI 2021. usvojila **Rezoluciju o genocidu u Srebrenici** („Sl. list CG“, broj 66/21), kojom se najoštrije osuđuje genocid u Srebrenici i svi zločini počinjeni u ratovima na prostoru bivše Jugoslavije te potvrđuje riješenost države Crne Gore, kandidata za članstvo u EU i punopravne članice NATO alijanse, da afirmiše vrijednosti mira i stabilnosti i multietničkog sklada. Istog dana, izglasana je i smjena ministra pravde, ljudskih i manjinskih prava **Vladimira Leposavića** zbog negiranja genocida u Srebrenici.

² Ponovno odlučivanje o Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o državnom tužilaštvu koji je podnijela grupa poslanika.

³ Zakon je podnijela grupa poslanika i isti ne sadrži Izjavu i tabelu usklađenosti.

⁴ Članovi su: Bojan Baća (predlog Univerziteteta Crne Gore), Žarko Mirković (predlog CANU-a), Naod Zorić (predlog nacionalnih ustanova kulture i NVO), Filip Lazović (predlog Unije poslodavaca), Veselin Drljević (predlozi NVO iz oblasti medija), Milica Špajak, Amina Murić, (predlozi NVO), Marijana Camović Veličković (predlog Unije slobodnih sindikata) i Predrag Marsenić (predlog Crnogorskog olimpijskog komiteta).

U poglavlju 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, Vlada je 15. IV 2021. usvojila **Informaciju o potrebi intenziviranja aktivnosti i monitoringa u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma**, kojom je ukazano na ključne segmente borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma, kao i značaj međunarodnih obaveza Crne Gore u ovoj sferi, problemima na ovom putu, planiranim zakonskim rješenjima i strateškim dokumentima te nosiocima aktivnosti shodno važećim propisima. Vlada je 15. IV 2021. usvojila **Izveštaj o radu Sektora za finansijsko-obavještajne poslove Uprave policije u 2020**, u kojem su prikazani statistički podaci koji se odnose na rad Sektora, kao i pregled saradnje ostvarene s drugim nadležnim organima na nacionalnom i međunarodnom nivou. Vlada je 22. IV 2021. donijela **Uredbu o sektorskim kriterijumima za određivanje kritične infrastrukture**, utvrđenim na osnovu analiza rizika koje su za svaki sektor kritične infrastrukture sačinila ministarstva nadležna za određene sektore, uzimajući u obzir karakteristike tih sektora. Vlada je 29. IV 2021. usvojila **Informaciju o izradi Nacionalne strategije borbe protiv transnacionalnog organizovanog kriminala**, koja bi trebalo da služi kao sveobuhvatna strategija koja se odnosi na sinergiju rada svih službi bezbjednosti i drugih organa i institucija uključenih u borbu protiv organizovanog kriminala.

Ministarstvo unutrašnjih poslova i ostale institucije nadležne za borbu protiv organizovanog kriminala potpisale su 7. V 2021. **Sporazum za unapređenje saradnje u oblasti kriminala o automatskoj razmjeni podataka između ključnih institucija**, koji će doprinijeti suzbijanju organizovanog kriminala, korupcije i drugih krivičnih djela, kao i kvalitetnijoj i efikasnijoj razmjeni operativnih i drugih podataka. Vlada je 13. V 2021. usvojila **Izveštaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom u 2020, s Predlogom akcionog plana za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2021**, imajući u vidu da je sprovođenje navedene Strategije od izuzetnog značaja u kontekstu razvoja koncepta integrisanog upravljanja granicom i dostizanja evropskog stepena bezbjednosti. Istog dana, Vlada je usvojila **Akcioni plan za sprovođenje Šengenskog akcionog plana, za 2021**, što je značajan dokument u pogledu ispunjavanja kriterijuma za ulazak u Šengensko područje nakon učlanjenja u EU.

Vlada je 3. VI 2021. donijela **Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 24 – Pravda sloboda i bezbjednost** („Sl. list CG“, broj 67/21), čime je sastav Radne grupe prilagođen novim okolnostima i kadrovskim promjenama do kojih je došlo nakon parlamentarnih izbora održanih 30. VIII 2020. i formiranja novog sastava Vlade, kao i okolnostima nastalim nakon prihvatanja Nove metodologije proširenja EU od strane Crne Gore. Skupština je 17. VI 2021. donijela **Zakon o unutrašnjim poslovima**⁵ („Sl. list CG“, broj 70/21), koji će doprinijeti transparentnosti rada policije, usklađivanju policijskih praksi s međunarodnim i EU

⁵ Zakon je predložila Vlada i isti sadrži Izjavu i tabelu usklađenosti.

standardima i boljem funkcionisanju Uprave policije i koji, između ostalog, predviđa izlazak Uprave policije iz sistema državne uprave i davanje istoj posebnog statusa unutar Ministarstva unutrašnjih poslova. Istog dana, Skupština je donijela **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma**⁶ („Sl. list CG“, broj 70/21), u cilju njegovog usklađivanja s novinama koje predviđa novi Zakon o unutrašnjim poslovima. U tom kontekstu, Biro za operativnu koordinaciju je 17. VI 2021. donio **Rješenje o imenovanju nacionalnog koordinatora i članova Nacionalnog međuresorskog operativnog tima za suzbijanje nasilnog ekstremizma, terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma**, uzevši u obzir to da je EK u svom Non-pejperu iz maja 2021. ukazala na neophodnost što skorijeg imenovanja nacionalnog koordinatora za borbu protiv terorizma, a što je, ujedno, prioritet i u kontekstu implementacije Zajedničkog akcionog plana za borbu protiv terorizma za Zapadni Balkan i mogućeg potpisivanja inoviranog bilateralnog aranžmana između EU i Crne Gore. Vlada je 24. VI 2021. usvojila **III GRETA Izvještaj o implementaciji Konvencije SE za borbu protiv trgovine ljudima u Crnoj Gori**, kojim je Grupa eksperata za borbu protiv trgovine ljudima Savjeta Evrope (GRETA) definisala niz zaključaka i preporuka za djelovanje crnogorskih institucija u borbi protiv trgovine ljudima u budućnosti.

U dijelu poglavlja 1 – Sloboda kretanja robe, u oblasti horizontalnih mjera, 17. VI 2021. utvrđen je **Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o osnivanju Međunarodne organizacije za zakonsku metrologiju**⁷, koji je upućen u skupštinsku proceduru. Takođe, u oblasti hemikalija je 6. V 2021. usvojen **Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije upravljanja hemikalijama 2019-2022, za 2020.**

U okviru poglavlja 5 – Javne nabavke, Vlada je 1. VI 2021. donijela **Izvještaj o javnim nabavkama za 2020.** Važnost javnih nabavki koje čine 13,06% BDP-a Crne Gore je neosporna, a precizno i utemeljeno izvještavanje o ovim procesima bitno je sa aspekta racionalnog i efikasnog trošenja budžetskih sredstava, a samim tim i sredstava građana Crne Gore. Efikasno izvještavanje o sprovođenju politike javnih nabavki predstavlja jedan od zahtjeva definisanih III završnim mjerilom u ovom poglavlju.

U okviru poglavlja 7 – Pravo intelektualne svojine, kada je u pitanju drugo završno mjerilo koje se odnosi na usvajanje izmjena Zakona o autorskom i srodnim pravima kako bi se završilo usklađivanje s pravnom tekovinom EU, Vlada je 24. VI 2021. utvrdila **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskim i srodnim pravima**⁸. Direktivom Evropske unije je detaljno uređeno pitanje kolektivnog ostvarivanja prava, kako u pogledu prava autora i nosilaca srodnih prava, tako i u pogledu obaveza i ovlašćenja organizacija za kolektivno ostvarivanje prava i korisnika prava. Prilikom izrade izmjena i dopuna Zakona

⁶ Zakon je predložila Vlada i isti sadrži Izjavu i tabelu usklađenosti.

⁷ Razmotren od strane Zakonodavnog odbora. Nijesu podnijeti amandmani.

⁸ Na Predlog zakona nijesu podnijeti amandmani, niti je bio predmet rasprave radnih tijela.

uzeta su u obzir i dosadašnja praksa i iskustva u njenoj primjeni. Dodatno, Vlada je 13. V 2021, utvrdila **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima**⁹, a utvrđen je i **Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o priznavanju evropskih patenata**¹⁰ (Konvencija o evropskom patentu). Takođe, Vlada je 11. VI 2021. utvrdila **Predlog zakona o potvrđivanju Marakeškog ugovora za olakšanje pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepi, slabovidni ili imaju druge poteškoće u korišćenju štampanih materijala**¹¹.

U dijelu poglavlja 8 – Konkurencija, 20. V 2021. utvrđen je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije**¹², koji je nakon toga upućen u skupštinsku proceduru. Izmjene zakona nijesu bile predmet usklađivanja s pravnom tekovinom EU, ali su značajne sa aspekta jačanja kapaciteta i menadžmenta Agencije za zaštitu konkurencije, što svakako proizilazi iz obaveza zadatah u okviru završnih mjerila u ovom poglavlju.

U okviru poglavlja 14 – Saobraćajna politika, Vlada je 15. IV 2021. usvojila **Izmjene i dopune Nacionalnog programa bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva** čijim usvajanjem je nastavljeno s ispunjavanjem obaveza iz IV završnog mjerila koje se odnosi na potpuno usklađivanje s pravnom tekovinom o upravljanju vazdušnim saobraćajem. Takođe, u cilju daljeg ispunjavanja obaveza iz vazdušnog saobraćaja donijeti su i sledeći podzakonski akti: Pravilnik o uslovima i načinu obavljanja vazdušnih operacija jedrilicama i uslovima za izdavanje dozvola članovima letičke posade jedrilica („Sl. list CG“, broj 44/21), Pravilnik o detaljima pravilima za implementaciju mrežnih funkcija u upravljanju vazdušnim saobraćajem („Sl. list CG“, broj 51/21) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zahtjevima i administrativnim procedurama koje se odnose na aerodrome („Sl. list CG“, broj 55/21). Vlada je 3. VI 2021, usvojila i **Izveštaj o realizaciji plana redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva za 2020.** sa Prijedlogom plana redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva, za 2021. Usvajanje Izveštaja indirektno utiče na I završno mjerilo u pregovorima sa EU.

U okviru poglavlja 16 – Porezi, Skupština je 27. V 2021 donijela sljedeće zakone koji su važni za I završno mjerilo: **Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost**¹³ kojim je uvedeno povećanje nivoa oporezivog prometa kao uslova za registraciju za PDV, sa 18.000€ na 30.000€. **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica**¹⁴ kojim je propisano oslobođenje od plaćanja dijela poreza na dohodak fizičkih lica na zaradu koja nije veća od prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori,

⁹ Na Predlog zakona nijesu podnijeti amandmani, niti je bio predmet rasprave radnih tijela.

¹⁰ Razmotren od strane Zakonodavnog odbora. Nijesu podnijeti amandmani.

¹¹ Na Predlog zakona nijesu podnijeti amandmani, niti je bio predmet rasprave radnih tijela.

¹² Na Predlog zakona nijesu podnijeti amandmani, niti je bio predmet rasprave radnih tijela.

¹³ Zakon je predložila Vlada i isti ne sadrži Izjavu i tabelu usklađenosti.

¹⁴ Zakon je predložila Vlada i isti ne sadrži Izjavu i tabelu usklađenosti.

kao i **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**¹⁵ („Sl. list CG”, broj 59/21), kojim je propisano oslobođenje od plaćanja dijela doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na zaradu koja nije veća od prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori.

U okviru poglavlja 17 – Ekonomska i monetarna unija, kada je u pitanju IV završno mjerilo koje se odnosi na potrebu Crne Gore da ispuni kriterijum postojanja funkcionalne tržišne ekonomije, Vlada je 1. IV 2021. usvojila **Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2021-2023**, u kojem su predstavljene i posljednje makroekonomske projekcije, kao i procjena uticaja određenih projekata koji se finansiraju iz javnih izvora.

U okviru pregovaračkog poglavlja 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, kada je u pitanju I završno mjerilo, Skupština je 27. V 2021. donijela **Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o radu**¹⁶, kojim su propisane dodatne funkcije po osnovu kojih zaposlenom mogu da miruju prava iz rada i po osnovu rada, i to funkcija državnog sekretara i starješina organa državne uprave odnosno lokalne uprave. Takođe, utvrđeno je da iznos minimalne zarade u neto iznosu ne može biti manji od 250 eura, s tim što je primjena navedene norme odložena za 1. X 2021. Navedenim zakonom je propisana izmjena koja se odnosi na prestanak radnog odnosa po sili zakona sa dodadašnjih 67 godina života i 15 godina staža osiguranja, na 66 godina života i 15 godina staža osiguranja uz smanjivanje granice za odlazak u penziju po osnovu rada na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, s tim što će se ova izmjena zakona primjenjivati od 1. I 2022. U okviru Programa grantova za samozapošljavanje koji se finansira iz IPA fondova, a koji sprovodi Zavod za zapošljavanje Crne Gore, 16. IV 2021. je raspisan treći javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava, koji je rezultirao predajom 1.033 projektna predloga.

U oblasti poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, 17. VI 2021. usvojena je **Odluka o obrazovanju Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju**. U skladu s novim zakonskim rješenjem u oblasti inovacione djelatnosti, Savjet upravlja inovacionom djelatnošću kroz ostvarivanje saradnje organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave, privrede i drugih subjekata. U dijelu unapređenja poslovnog ambijenta, kako bi se osigurao dalji napredak u procesu registracije preduzeća, Savjet za konkurentnost je usvojio „Akcioni plan za poboljšanje pozicije Crne Gore na Doing Business listi“. U skladu s planom implementacije i monitoringa Industrijske politike Crne Gore 2019-2023, kao sastavnog dijela jedinog završnog mjerila u poglavlju 20, 3. VI 2021. je usvojen **Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Industrijske politike Crne Gore 2019-2023**, za 2020. U skladu s izmijenjenom organizacionom strukturom shodno Uredbi o načinu rada i organizacije državne uprave, formirano je novo Koordinaciono tijelo za implementaciju Industrijske politike 2019-2023, koje će u svom djelokrugu imati dodatni fokus na

¹⁵ Zakon je predložila Vlada i isti ne sadrži Izjavu i tabelu usklađenosti.

¹⁶ Zakon je podnijela grupa poslanika i isti ne sadrži Izjavu i tabelu usklađenosti.

uspostavljanju koordinacije i konzistentnosti Industrijske politike sa S3 strategijom, kao i s utvrđenim prioritetima strukturnih reformi iz Programa ekonomskih reformi. Osim toga, u skladu sa mjerama podrške građanima i privredi, a u cilju umanjivanja negativnih posljedica pandemije Covid19, za II kvartal 2021. predviđeno je oko 166 miliona eura za bespovratna sredstva, olakšice i kreditnu podršku privredi, kao i posebnu pomoć građanima.

U poglavljju 21 - Trans-evropske mreže, Vlada je 17. VI 2021, usvojila **Izveštaj o sprovođenju Nacionalnog programa željezničke infrastrukture 2018-2020**. Nacionalni program željezničke infrastrukture je sadržavao opis postojećeg stanja željezničke mreže u Crnoj Gori, planove izgradnje, modernizacije i održavanja infrastrukture, njihov opseg, dinamiku realizacije planova, visinu i izvore finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju Nacionalnog programa.

U okviru poglavlja 27 - Životna sredina, donijet je niz podzakonskih akata i izvještaja, posebno u oblasti kvaliteta vazduha, kvaliteta voda, hemikalija i civilne zaštite. Vlada je 22. IV 2021. proglasila područje **Park Prirode Platamuni** za prvo morsko zaštićeno područje u Crnoj Gori čime se doprinosi ispunjavanju petog završnog mjerila u ovom poglavljju.

U okviru poglavlja 28 - Zaštita potrošača i zdravlja, Vlada je 8. IV 2021. donijela **Odluku o utvrđivanju liste organa nadležnih za inspekcijski nadzor nad sprovođenjem zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača** („Sl. list CG“, broj 53/21). Novom Odlukom je utvrđena sveobuhvatnija lista nadležnih organa, koja sada, pored inspekcijskih organa, obuhvata i samostalne organizacije i nezavisna pravna lica iz sektora finansijskih usluga, telekomunikacija, energetike, medija, vazdušnog saobraćaja i komunalnih usluga. Donošenje pomenute Odluke će pozitivno djelovati na ispunjenje preostalih obaveza definisanih I završnim mjerilom u ovom poglavljju.

U okviru poglavlja 32 - Finansijski nadzor, kada je u pitanju I završno mjerilo, Vlada je 17. VI 2021. usvojila **Konsolidovani izvještaj o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru Crne Gore za 2020**.

2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

Kada je riječ o sprovođenju Strategije informisanja, odnosno informisanju javnosti o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, u izvještajnom periodu su realizovane sljedeće aktivnosti:

12. IV 2021. - Objavljen petnaesti broj Biltena Kancelarije za evropske integracije

Petnaesti broj Biltena Kancelarije za evropske integracije predstavio je najvažnije događaje i aktivnosti u procesu pristupanja EU tokom I kvartala 2021.

27. IV 2021. - Odabrano šest najboljih radova na konkursu „Druže moj Evropski!“

Osnovci **Rijalda Šahman, Stefan Đurišić, Anđelija Đurković, Novak Koprivica, Ksenija Vujović i Ognjen Krivokapić**, pobjednici su konkursa za učenike crnogorskih osnovnih i srednjih škola „Druže moj Evropski!“. Pobjednicima su uručene prigodne nagrade.

Generalni sekretarijat Vlade je, u okviru projekta EU4ME, koji finansira Evropska unija, raspisao konkurs za učenike crnogorskih osnovnih i srednjih škola povodom obilježavanja Mjeseca Evrope, a zainteresovani osnovci i srednjoškolci su, putem video zapisa, poslali poruku svojim vršnjacima iz EU i pokazali im da sa njima dijele iste vrijednosti, kao i da se već osjećaju dijelom Evrope.

5. V 2021 – Održana Panel debata: #PrEUređenje društva – naša evropska priča

U susret Danu Evrope, Generalni sekretarijat Vlade i Kancelarija za evropske integracije, organizovali su panel debatu: #PrEUređenje društva – naša evropska priča.

Glavna pregovaračica **Zorka Kordić**, članovi Odbora za evropske integracije, Skupštine Crne Gore, **Branko Radulović i Predrag Sekulić**, izvršna direktorica NVO Centar za građansko obrazovanje, **Daliborka Uljarević**, potpredsjednik Privredne komore Crne Gore **Pavle D. Radovanović** i generalni sekretar Unije slobodnih sindikata Crne Gore **Srđa Keković**, iznijeli su svoje stavove na temu da li je i koliko crnogorsko društvo, od početka pristupnih pregovora do danas, u vrijednosnom smislu, standardima i kvalitetom života bliže EU.

9. V 2021. – Upućena čestitka povodom Dana Evrope: zajedničkim snagama preuzimamo odgovornost jedni za druge

Video porukom, Dan Evrope, građanima su čestitali: glavna pregovaračica, **Zorka Kordić**, ministri unutrašnjih poslova i odbrane, **Sergej Sekulović i Olivera Injac**, dekanica Pravnog fakulteta **Aneta Spaić**, potpredsjednik Privredne komore Crne Gore **Pavle D. Radovanović**, izvršna direktorica Centra za građansko obrazovanje **Daliborka Uljarević**, pomoćnica generalnog sekretara Zajednice opština Crne Gore **Vanja Starovlah**, generalni sekretar Unije slobodnih sindikata **Srđa Keković**, LGBT aktivistkinja **Kristina Četković**, književnik **Balša Brković**, akademski slikar **Milutin Obradović** i kapitenka odbojkaške reprezentacije Crne Gore **Nikoleta Perović**.

26. V 2021. – GP Kordić primila pobjednike konkursa za novinare

GP **Kordić** je primila šest novinara crnogorskih medija koji su nagrađeni za najbolje priče o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Novinarke portala Radio-televizije Crne Gore i Radija Crne Gore, **Maja Lalić Burzanović i Milosava Mandić** i ND Vijesti, **Svetlana Mandić**, pobjednice su konkursa za najbolji novinski članak o procesu pristupanja Crne Gore EU, dok su novinari Novinari Javnog servisa, TV Vijesti i TV Nova M, **Dijana Drašković, Željko Vuksanović i Bojan Vučinić**, pobjednici konkursa za najbolju televizijsku priču o procesu pristupanja Crne Gore EU.

31. V 2021. - Odabrani pobjednici konkursa #PjevajZaEvropu

Prizma bend, **Hana Mulić i Sandra Đukić**, pobjednici su konkursa #PjevajZaEvropu koji je, povodom Mjeseca Evrope, organizovao Generalni sekretarijat Vlade, u saradnji sa RTCG. Oni su obradili poznate pjesme, podijelili dobre vibracije sa korisnicim društvenih mreža i osvojili vrijedne nagrade.

10. VI 2021. - Održana Panel debata „Kako do ispunjenja obaveza u poglavljima 23 i 24?“

Na panelu su govorili potpredsjednik Vlade **Dritan Abazović**, glavna pregovaračica **Zorka Kordić**, šefica Delegacije EU u Crnoj Gori **Oana Kristina Popa** i predsjednik skupštinskog Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, **Momo Koprivica**. Moderator Panela je bio **Boris Marić** iz NVO Centar za građanske slobode.

11. VI 2021. - Organizovan Evropski dan u Kotoru

Glavna pregovaračica je, sa saradnicima, posjetila Kotor u sklopu projekta Evropski dan u tvom gradu, u okviru kojeg je imala sastanak s čelnim ljudima Opštine, učestvovala na javnoj debati: „Značaj procesa evropske integracije za lokalne samouprave“, posjetila Gimnaziju i Institut za biologiju mora.

2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

U izvještajnom periodu, Odbor za evropske integracije je održao 4 sjednice, a predsjednik i članovi Odbora imali su niz sastanaka na bilateralnom i multilateralnom nivou parlamentarne diplomatije, kao i radne sastanke koji se odnose na redefinisavanje uloge Odbora u novom sazivu Skupštine Crne Gore.

Tako je predsjednik Odbora **Branimir Gvozdenović** 16. IV 2021. održao bilateralni sastanak s glavnom pregovaračicom za pregovore Crne Gore sa EU **Zorkom Kordić**, na kojem je dogovoren način saradnje Odbora i Kancelarije za evropske integracije, ali i razgovarano na temu optimizacije izvještavanja i drugih modela međusobne saradnje.

Prva sjednica Odbora održana je 28. IV 2021. i na njoj su razmotreni i usvojeni Plan rada Odbora za evropske integracije za 2021. i Izvještaj o radu Odbora za 2020. U Izvještaju o radu Odbora za 2020. su sumirane aktivnosti u odnosu na nadzor pregovaračkog procesa, parlamentarnu diplomatiju kroz međunarodne i domaće aktivnosti, kao i aktivnosti u cilju približavanja procesa evropskih integracija građanima. Istaknuta je važnost saradnje svih članova Odbora, a usvajanje izvještaja pokazatelj je ne samo konsenzusa parlamentarnih partija po pitanju pristupanja Crne Gore EU, nego i spremnosti za nastavkom konstruktivnog pristupa u radu Odbora. Plan rada za 2021. godinu zasniva se na parlamentarnoj kontroli procesa pregovora Crne Gore sa EU, kroz razmatranje izvještaja Vlade o procesu pristupanja

i izvještaja institucija EU, ali i organizovanje konsultativnih saslušanja, javnih tribina i tematskih sjednica i sastanaka u odnosu na prioritetne oblasti u pregovaračkom procesu.

U okviru **nadzorne uloge** Odbora u procesu evropskih integracija, na drugoj sjednici Odbora, 29. IV 2021, članovi Odbora su se upoznali sa 25, 26. i 27. kvartalnim izvještajem o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, za period: januar – mart, april – jun i jul – septembar 2020. Članovi Odbora posebno su bili zainteresovani za stav Crne Gore prema primjeni nove metodologije politike proširenja EU, restrukturiranje pregovaračke strukture i stepena realizacije obaveza u minulom periodu. Oni su istakli potrebu snažnijeg političkog dijaloga u okviru poglavlja 23 i 24, kao ključnog za kvalitet i dinamiku pregovora, ali i preporuke u cilju jačanja kapaciteta crnogorske administracije za efikasnije korišćenje EU fondova.

Na trećoj sjednici Odbora, održanoj 7. V 2021, članovi Odbora su se upoznali sa Predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2021, posebno u dijelu planiranja sredstava u okviru Procesu pristupanja Crne Gore EU. Na sjednici su članovi Odbora zaključili, na osnovu Predloga zakona o budžetu i predstavljenih informacija, da je potrebno precizno procijeniti troškove predviđene za ispunjavanje obaveza i aktivnosti iz procesa pristupanja Crne Gore EU. Finansijska perspektiva u smislu kontrole procesa pristupanja EU biće jedna od glavnih tema djelovanja Odbora za evropske integracije u 27. sazivu Skupštine Crne Gore.

Četvrtu sjednicu Odbora za evropske integracije, održanu 11. V 2021, obilježila je rasprava na temu primjene nove metodologije proširenja EU i njen uticaj na interese Crne Gore u pregovorima sa EU. Glavna pregovaračica **Zorka Kordić** upoznala je članove Odbora sa aktivnostima na formiranju pregovaračke strukture, pitanjima imenovanja šefova i članova radnih grupa, kao i narednim aktivnostima u pogledu ispunjavanja obaveza za članstvo u EU. Članovi Odbora interesovali su se za vremenski okvir članstva Crne Gore u EU i perspektivu zatvaranja pregovaračkih poglavlja, ali su imali i konkretna pitanja u vezi sa uticajem ispunjavanja privremenih mjerila u poglavljima 23 i 24 na efikasnost dinamike pregovora, poštovanjem mišljenja međunarodnih savjetodavnih tijela u vezi sa određenim zakonima, te kandidovanjem projekata u okviru zelenih politika EU.

U okviru **parlamentarne diplomatije**, u izvještajnom periodu je održano nekoliko sastanaka.

Predsjednik Odbora za evropske integracije **Branimir Gvozdenović** održao je 7. V 2021. sastanak s šeficom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori Nj.E. **Kristinom Oanom Popom**, kako bi razmotrili mogućnosti zajedničkog djelovanja u cilju unapređenja dinamike i parlamentarne kontrole procesa pristupanja Crne Gore EU.

Predsjednik Odbora za evropske integracije **Branimir Gvozdenović** sastao se i s ambasadorom Slovačke Republike Nj.E. **Borisom Gandelom**, sa kojim je razgovarao na temu unapređenja saradnje odbora za evropske integracije / poslove slovačkog i crnogorskog

parlamenta, kroz prenošenje iskustava i razmjenu mišljenja, a sve u cilju efikasnijeg procesa pristupanja Crne Gore EU.

Osim toga, 17. VI 2021. delegacija Odbora za evropske integracije u sastavu: predsjednik Odbora **Gvozdenović** i članice Odbora **Simonida Kordić, Daliborka Pejović i Suada Zoronjić**, održala je sastanak sa delegacijom Državnog zbora Republike Slovenije, na čelu sa predsjednikom Državnog zbora **Igorom Zorčićem**, na kojem su pozdravljeni prioriteta slovenačkog predsjedavanja Savjetu EU i iskazano posebno zadovoljstvo što je na agendi predsjedavanja politika proširenja Unije i evropska budućnost Zapadnog Balkana.

Što se multilateralne diplomatije tiče, članovi Odbora za evropske integracije, **Simonida Kordić** i **Fatmir Gjeka**, 31. V i 1. VI 2021. su učestvovali na virtuelnom 65. plenarnom zasjedanju odbora za evropske poslove parlamenata država članica EU (COSAC), na kojem su razmijenili mišljenja na temu migracija, socijalne politike, te ekonomskog i društvenog razvoja Evrope, kroz osiguravanje pravednog ekonomskog rasta na nivou država članica EU. U kontekstu suzbijanja posljedica pandemije, poslata je poruka značaja vakcinacije na nivou Unije, a bilo je riječi i o adekvatnoj raspodjeli sredstava iz Fonda za oporavak, koju bi trebalo realizovati na održiv način. Takođe, predsjednik Odbora za evropske integracije **Branimir Gvozdenović** i članice Odbora **Simonida Kordić i Daliborka Pejović** učestvovali su na 17. sastanku odbora za evropske integracije/poslove zemalja obuhvaćenih Procesom stabilizacije i pridruživanja jugoistočne Evrope (COSAP), koji je održan 29. juna u okviru predsjedavanja Bosne i Hercegovine ovoj inicijativi. Na COSAP-u je razgovarano na temu regionalne saradnje i napretka država koje teže članstvu u EU.

U okviru **promocije evropskih integracija**, članovi Odbora za evropske integracije **Branko Radulović** i **Predrag Sekulić**, 5. V 2021, učestvovali su na panel debati #PrEUređenje društva – naša evropska priča, na kome je istaknut značaj evropskog procesa Crne Gore kao puta od kojeg se ne smije odustati, pogotovo kada se ima u vidu visok procenat podrške i očekivanja građana kada je u pitanju proces integracije Crne Gore u EU. Takođe, povodom obilježavanja Dana Evrope, predsjednik Odbora **Branimir Gvozdenović**, zajedno s predsjednikom Odbora za međunarodne odnose i iseljenike **Miodragom Lekićem** razgovarao je sa đacima Studentskog parlamenta osnovne škole Štampar Makarije na temu „Simbolika 9. maja nekad i sad“. Sa osnovcima su razgovarali o značaju 9. maja, koji u prvom redu slavi početak evropskih integracija, obilježen Deklaracijom francuskog ministra spoljnih poslova Roberta Šumana, 1950. godine, kao i o pristupanju Crne Gore EU i načinu učenja i studiranja u Crnoj Gori i državama članicama Unije.

3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Petnaesti sastanak **Zajedničkog savjetodavnog odbora između Komiteta regiona EU i Crne Gore (ZSO)** održan je 16. VI 2021. u online formatu. Ocjenjeno je da bi institucije

Evropske unije trebalo da imaju na umu da lokalne uprave, kao servisi građana, u procesu proširenja moraju imati zapaženu ulogu, jer su upravo one ključne za reforme koje se sprovode, ali i za socio-ekonomski razvoj i oporavak. Posebno u kontekstu poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene, u oblasti upravljanja otpadom i tretmana otpadnih voda, važnost lokalnih samouprava ogleda se u mogućnosti izgradnje infrastrukture i jačanju kapaciteta za zaštitu životne sredine.

Četrnaesti sastanak **Pododborna za saobraćaj, životnu sredinu, energetiku i regionalni razvoj** između Crne Gore i Evropske komisije održan je 8. i 9. VI 2021. u online formatu. Konstatovano je da je Crna Gora uložila napore i ostvarila napredak u oblastima životne sredine, klimatskih promjena, saobraćaja, energetike i regionalne politike uprkos teškim vremenima, ali da je neophodno u narednom periodu ubrzati reforme i poboljšati rezultate sprovođenja. Posebno je istaknuto da sektori o kojima se razgovaralo na pododboru mogu biti pokretači socijalnog i ekonomskog oporavka odnosno da ciljane reforme i javne investicije mogu pomoći ekonomiji da se ponovo pokrene, podstakne rast i stvori mogućnosti za zapošljavanje. Ukazano je da je povećan fokus na ekonomsku integraciju, kako sa EU, tako i unutar regiona, kroz revidiranu metodologiju proširenja Evropske komisije, Ekonomski i investicioni plan, Zelenu agendu za Zapadni Balkan, kao i Zajedničko regionalno tržište koju su usvojili lideri regiona.

Dvanaesti sastanak **Pododborna za unutrašnje tržište i konkurenciju** održan je 10. VI 2021. u online formatu. Na sastanku je konstatovano da je Crna Gora nastavila da napreduje u oblasti konkurencije i unutrašnjeg tržišta, posebno u dijelu usklađivanja zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i jačanja institucija, ali je važno da u narednom periodu poboljša implementaciju u skladu sa preporukama Evropske komisije. Posebno je istaknut napredak na planu jačanja Agencije za zaštitu konkurencije, kao nacionalnog organa za državnu pomoć. EK je pohvalila Crnu Goru za odličan rad na Privremenom okviru usljed krize izazvane virusom COVID-19, te ukazala da sve usvojene izmjene predstavljaju značajno postignuće koje je od koristi za crnogorsku privredu. Posebno su pozdravili rad Agencije na osnivanju dva Registra za državnu pomoć (COVID-19 i DE MINIMIS), na šta je Agencija ukazala da su oba registra finansirana iz sopstvenih sredstava. Takođe, Komisija je pozdravila usvajanje i unaprjeđenje kompletnog legislativnog okvira u oblastima javnih nabavki, javno-privatnog partnerstva i koncesija, i istakli su važnost donošenja Uputstva za korišćenje elektronskog sistema i Smjernice za implementaciju Zakona o javno-privatnom partnerstvu, kao izuzetno bitnih akata za potpunu primjenu novog zakonskog rješenja u ovoj oblasti sa aspekta praktične primjene.

4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU

U izvještajnom periodu dato je mišljenje na ukupno **36 predloga propisa, od čega je 22 zakona i 14 podzakonskih akata.**

Od ukupnog broja datih mišljenja **8 akata sadrži sekundarne izvore prava EU, od čega 4 zakona i 4 podzakonska akta.**

1.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima	MER
2.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji	MFS
3.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama	MFS
4.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica	MFS
5.	Predlog uredbe o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama	MEP
6.	Predlog uredbe o vazduhoplovnim aktivnostima za koje se ne dostavlja plan praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte	MEP
7.	Predlog odluke o izmjenama i dopunama Odluke o kontrolnoj listi za izvoz i uvoz robe	MER
8.	Predlog odluke o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene	MER

5. Instrument pretpristupne podrške – IPA

5.1. IPA II – 2014-2020

Tokom izvještajnog perioda, nastavljena je realizacija projekata u okviru programa IPA 2014, dok su svi projekti planirani godišnjim programom IPA 2015 uspješno realizovani. Dodatno, nastavljena je realizacija ugovorenih projekata iz programa IPA 2016, kao i sprovođenje započetih projekata, odnosno ugovaranje preostalih u okviru Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike 2015-2017. Kada su u pitanju programi IPA 2017 i IPA 218, intenzivno se radi na ugovaranju oba programa, s obzirom na to da je rok za ugovaranje kraj decembra 2021, odnosno kraj decembra 2022. U okviru programa IPA 2019 i IPA 2020, intenzivno se radi na pripremi projektne i tenderske dokumentacije.

Kada je u pitanju IPARD II, tokom II kvartala 2021, nastavljen je rad na ugovaranju, realizaciji i isplati sredstava projekata koji su ili će biti ugovoreni kroz objavljene javne pozive za mjere 1 i 3. Prvi javni poziv za dodjelu sredstava bespovratne podrške za *Mjeru 7 - Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja, podmjera 7.1 - Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma* Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru

IPARD II 2014–2020 objavljen je 28. VI 2021. Iznos raspoloživih sredstava podrške za ovaj poziv iznosi nešto više od 6 miliona eura.

5.2 IPA III – 2021–2027

Tokom izvještajnog perioda, nastavljen je rad na programiranju IPA-e III i programa IPA 2021-2022. S tim u vezi, tokom juna 2021, Delegacija Evropske unije, odnosno Evropska komisija, uputile su prve komentare na unaprijeđene predloga projekata za program IPA 2021, koje im je Kancelarija nipaka dostavila tokom marta 2021. Dodatno, nastavljen je rad na izradi punih projektnih ideja za program IPA 2022, sa rokom dostavljanja Evropskoj komisiji početkom septembra 2021.

Pored toga, Kancelarija za evropske integracije je u saradnji sa resornim institucijama, tokom izvještajnog perioda pripremila i 9. IV 2021. dostavila Evropskoj komisiji i prvi nacrt Strateškog odgovora, na dalje komentare i sugestije.

Programi Višekorisničke Ipe

Tokom izvještajnog perioda, nastavljen je rad na programiranju programa IPA III i unapređivanju nacrtu akcija predloženih za finansiranje kroz program Višekorisničke Ipe za 2021-2022. godinu.

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Kada je u pitanju **Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)**, u Službenom listu Crne Gore br. 40/21 objavljena je Odluka o Nacionalnoj investicionoj komisiji. Pored toga, održan je 31. sastanak Grupe finansijera projekata (*Project financiers group-PFG*) Zapadnobalkanskog investicionog okvira 20. V 2021. Na sastanku su predstavljene informacije o ocjeni projektnih prijava iz XXV poziva za tehničku podršku u pripremi projekata i VI poziva za sufinansiranje investicija. Crna Gora, u okviru XXV poziva za tehničku podršku u pripremi projekta nije podnijela nijednu projektnu prijavu, dok je u okviru VI poziva za sufinansiranje investicija podnešena jedna projektna prijava i pozitivno je ocijenjen projekat Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda - Podgorica u iznosu od 23,4 miliona eura.

Konstitutivna sjednica Nacionalne investicione komisije je održana 1. VI 2021. Na sjednici je usvojena **Informacija o potrebi ažuriranja Jedinственe liste prioriternih infrastrukturnih projekata do kraja 2021**, koja je zatim usvojena i na sjednici Vlade, 11. VI 2021. Odlukom je predviđeno da resorna ministarstva do 30. VI 2021. obrazuju sektorske radne grupe i imenuju kontakt osobe za saradnju sa Kancelarijom za evropske integracije, korisnicima projekata i međunarodnim finansijskim institucijama/donatorima. U predviđenom roku nijedno ministarstvo nije dostavilo informacije tražene zaključkom Vlade. Sektorske radne grupe se formiraju za oblasti *saobraćaja, energetike, zaštite životne sredine, društvene djelatnosti* (obrazovanje, zdravstvo, pravda, rad i socijalno staranje) *i digitalne infrastrukture.*

Upravni odbor ZIO je pisanom procedurom 11. VI 2021. donio odluku o raspisivanju novih poziva za dostavljanje projekata. Shodno ovoj odluci, otvoren je XXVI poziv za podršku pripremi projekata i produžen VI poziv za sufinansiranje investicija. Rok za podnošenje projektnih predloga za oba poziva je 27. VIII 2021. Odluka o pozitivno ocijenjenim projektnim prijavama će biti donešena na sjednici Strateškog i Operativnog odbora u decembru 2021.

Održan je neformalni sastanak ZIO, 24. VI 2021, zbog činjenice da je formalni sastanak uslovljen usvajanjem nove regulative za finansijsku perspektivu 2021-2027, koja još nije usvojena na nivou EU.

Programi EU

Programi Evropske unije usmjereni su na ekonomsku, socijalnu i političku integraciju prvenstveno država članica EU, uz mogućnost postepenog uključivanja država kandidata za članstvo. U finansijskoj perspektivi 2014-2020, Crna Gora učestvuje u deset programa Unije: Horizont 2020, Erasmus+, Kreativna Evropa, Cosme, Evropa za građane, Carine 2020, Evropski program za zapošljavanje i inovacije (EaSI), Fiskalis 2020, Program za rješenja interoperabilnosti i zajedničke okvire za evropsku javnu upravu, privredu i građane – ISA i Program pravde. Godišnji troškovi učešća u ovim programima uplaćivani su u skladu s dinamikom prispijeća obaveza i dobijenim zahtjevima za uplatu od strane Evropske komisije, a iz Instrumenta pretpristupne podrške se obezbjeđuju sredstva za refundaciju dijela troškova učešća. Tokom izvještajnog perioda nije bilo zahtjeva za uplatu troškova učešća i zahtjeva za njihovu refundaciju.

Regionalna i teritorijalna saradnja

Zbog proglašenja epidemije zarazne bolesti COVID 19, došlo je do odlaganja održavanja određenog broja događaja i sastanaka važnih za sprovođenje programa prekogranične saradnje, koji će biti realizovani u narednom periodu. Navedena situacija uzrokovala je i usporavanje sprovođenja projekata u okviru programa u kojima učestvuje Crna Gora.

U okviru programa prekogranične saradnje **Crna Gora – Albanija**, od 8 projekata, ukupne vrijednosti 3,2 miliona eura, koji su ugovoreni u okviru Prvog poziva u toku je sprovođenje jednog projekta, dok je sedam projekata uspješno završeno. Kada je riječ o Drugom pozivu, 7 odobrenih projekata ukupne vrijednosti 3,12 miliona eura je u fazi sprovođenja. U cilju podrške korisnicima projekata odabranih za finansiranje u okviru Drugog poziva, 27. IV je organizovan trening o izvještavanju i trening o vidljivosti EU finansiranja. U periodu od 8. do 17. VI organizovane su prve monitoring posjete projektima finansiranim u okviru Drugog poziva. Program je predstavljen učesnicima VI EUSAIR Foruma u okviru virtuelnog sajma održanog od 10. do 12. V. U cilju predstavljanja projekata Drugog poziva, u Podgorici je 18. VI, organizovana svečana konferencija (*Grant Award*

Ceremony). Deseto izdanje Biltena *Unapređivanje saradnje* pripremljeno je i poslato zainteresovanim stranama. Treći poziv za dostavljanje predloga projekata objavljen je 29. VI sa rokom za dostavljanje rezimea projektnih predloga do 13. IX 2021. Bespovratna sredstva koja su dostupna u okviru ovog Poziva iznose 4,9 miliona eura, a potencijalni aplikanti će moći podnijeti projektne predloge u okviru sledećih prioriteta: Promocija turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa; Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, sprečavanje i upravljanje rizicima; te Podsticanje zapošljavanja, mobilnost radne snage i socijalna i kulturna inkluzija s obje strane granice.

Nastavljene su i aktivnosti na programiranju naredne faze IPA III Programa za period 2021-2027. U okviru ovog procesa, 20. IV je održan sastanak Zajedničke radne grupe za programiranje, na kojem je odobren Drugi nacrt programskog dokumenta pripremljen u skladu sa komentarima Evropske komisije. Dokument je poslat Evropskoj komisiji 29. IV 2021. Početkom juna, Evropska komisija je dostavila nezvanične komentare na Drugi nacrt programskog dokumenta, kada je nastavljen rad na dokumentu u skladu sa komentarima. Pisana procedura, za odobrenje Trećeg nacrta od strane Zajedničke radne grupe za programiranje pokrenuta je 21. VI i zatvorena 29. VI, čime je Treći nacrt dokumenta odobren od strane ovog tijela i biće poslat Evropskoj komisiji najkasnije do 16. VII.

Kada je riječ o programu prekogranične saradnje **Bosna i Hercegovina – Crna Gora**, trenutno se realizuje 12 projekata, sa ukupnom vrijednošću od 5,4 miliona eura, ugovorenih kroz Drugi poziv. Kada je riječ o Trećem pozivu, završeno je ocjenjivanje rezimea projektnih predloga, te se u narednom periodu očekuje dostavljanje punih aplikacija i njihovo ocjenjivanje.

Nastavljene su i aktivnosti na programiranju naredne faze IPA III Programa za period 2021-2027. U okviru tog procesa, održan je peti sastanak Zajedničke radne grupe za programiranje 26. IV, kada je razmatran Drugi nacrt programskog dokumenta revidiran u skladu s komentarima Evropske komisije. Drugi nacrt je poslat 30. IV 2021. Evropskoj komisiji na komentare. Nakon pristiglih komentara na Drugi nacrt dokumenta početkom juna, nastavljen je rad na dokumentu, te se očekuje da će Treći nacrt biti poslat Evropskoj komisiji u narednom periodu.

U okviru programa prekogranične saradnje **Crna Gora – Kosovo**, tokom izvještajnog perioda nastavljeno je sprovođenje jednog projekta ugovorenog u okviru Prvog poziva, dok je šest projekata uspješno završeno. Kada je riječ o projektima finansiranim u okviru Drugog poziva, svih 6 odobrenih projekata je u fazi sprovođenja. Treći poziv za dostavljanje predloga projekata objavljen je 11. V sa rokom za dostavljanje rezimea projektnih predloga do 25. VI 2021. Bespovratna sredstva koja su dostupna u okviru ovog Poziva iznose **3,48 miliona eura** a potencijalni aplikanti su mogli aplicirati u okviru sledećih prioriteta: Podsticanje zapošljavanja, mobilnost radne snage i socijalna i kulturna inkluzija s obje strane granice;

Zaštita životne sredine, podsticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i njihovog smanjenja, sprečavanje i upravljanje rizicima; te Promocija turizma i kulturnog i prirodnog nasljeđa. U cilju promocije Trećeg poziva kao i predstavljanja Uputstva za aplikante 25. V je organizovana Informativna sesija kojoj je prisustvovalo više od 100 potencijalnih aplikanata iz obje države.

U okviru nastavka procesa programiranja nove generacije IPA III Programa, za period 2021-2027, 22. IV 2021. je održan sastanak Zajedničke radne grupe za programiranje, na kojem je odobren Drugi nacrt programskog dokumenta pripremljen u skladu sa komentarima Evropske komisije. Dokument je poslat Evropskoj komisiji 29. IV. Početkom juna, Evropska komisija je dostavila nezvanične komentare na Drugi nacrt kada je nastavljen rad na dokumentu u skladu sa komentarima. Pisana procedura, za odobrenje Trećeg nacrta programskog dokumenta od strane Zajedničke radne grupe za programiranje pokrenuta je 21. VI i zatvorena 25. VI, čime je Treći nacrt dokumenta odobren od strane ovog tijela i biće poslat Evropskoj komisiji u narednom periodu.

U okviru programa prekogranične saradnje **Srbija - Crna Gora** završeno je sprovođenje osam od devet ugovorenih projekata ukupne vrijednosti 2,2 miliona eura, koji su dio Prvog poziva za dostavljanje predloga projekata. Do kraja juna 2021. ugovoreno je osam projekata, ukupne vrijednosti 2,18 miliona eura, u okviru Drugog poziva za dostavljanje predloga projekata. Ugovaranje još jednog projekta u okviru ovog Poziva očekuje se u julu 2021. Radionice za podršku potencijalnim korisnicima za pripremu predloga projekata su održane 11. i 13. V 2021. U ovom kvartalu su održane dvije monitoring posjete projektima iz Prvog poziva, jedna posjeta Kontrolnog tijela u svrhu verifikacije troškova te tri inicijalne monitoring posjete projektima finansiranim iz Drugog poziva.

Nastavljene su i aktivnosti na programiranju naredne faze IPA III Programa za period 2021-2027. Tokom ovog procesa nastavljen je rad na Drugom nacrtu programskog dokumenta te održane javne konsultacije 21. IV i sastanak Zajedničke radne grupe za programiranje 23. IV na kojem je usvojen Drugi nacrt, koji je dostavljen Evropskoj komisiji 30. IV. Nakon dobijanja komentara od strane Evropske komisije na Drugi nacrt i novog obrasca za izradu programskog dokumenta, pristupilo se reviziji programskog dokumenta koji će, nakon razmatranja od strane Zajedničke radne grupe, biti poslat Evropskoj komisiji na usaglašavanje u narednom periodu.

U okviru **Interreg IPA programa prekogranične saradnje za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru**, nastavljeno je sprovođenje 35 projekata koji su odobreni za finansiranje u okviru Drugog poziva, čija ukupna vrijednost iznosi oko 38 miliona eura. Crnogorski partneri učestvuju u 33 projekta, ukupne vrijednosti 35,24 miliona eura, u okviru kojih na raspolaganju imaju sredstva u iznosu od 10 miliona eura.

Tokom izvještajnog perioda završen je postupak javnih konsultacija za izradu Interreg IPA programa saradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2021-2027. te

održana dva sastanka Radne grupe za programiranje. Na sastanku koji je održan 7. VI usvojen je Početni izvještaj, pripremljen od strane konsultantske agencije koja je ugovorena za pružanje usluga izrade Interreg IPA programa saradnje za finansijsko razdoblje 2021-2027.

Kada je riječ o **trilateralnom Interreg IPA programu prekogranične saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru**, projekti odobreni i ugovoreni u okviru Prvog poziva i tematski projekti se u najvećoj mjeri uspješno privode kraju. Završetak realizacije projekata iz Prvog poziva planiran je za oktobar 2021. U okviru Drugog ciljanog poziva u kome su odobrena 32 projekta, crnogorski partneri učestvuju u 20 projekata, ukupne vrijednosti 11,91 milion eura, od čega je za crnogorske korisnike opredijeljeno 2,35 miliona eura. Implementacija projekata Drugog ciljanog poziva otpočela je krajem 2020.

Takođe, tokom izvještajnog perioda nastavljen je rad na programiranju Italija – Albanija – Crna Gora za 2021-2027. Održan je jedan sastanak Radne grupe za programiranje na kome su se razmatrala pitanja programskog budžeta i komunikacione strategije u okviru naredne finansijske perspektive, kao i ciljevi politika za narednu perspektivu. Takođe, održan je i tehnički sastanak između Operativnih struktura, u okviru kojeg je konstatovano trenutno stanje implementacije Programa, kao i adekvatno djelovanje kako bi se umanjio rizik od povlačenja sredstava od strane EK (*de-comittment*).

U okviru **Dunavskog transnacionalnog programa** crnogorski partneri trenutno učestvuju u sprovođenju 7 projekata, odobrenih u okviru Drugog i Trećeg poziva. Riječ je o projektima koji su usmjereni na podsticanje razvoja inovacija, održivo korišćenje nacionalne i kulturne baštine, obnavljanje i održavanje ekoloških koridora i poboljšanje institucionalnih kapaciteta korisnika na području Dunavskog regiona. Ukupan iznos sredstava opredijeljenih za realizaciju aktivnosti crnogorskih partnera iznosi 813 hiljada eura. U junu je održan sastanak Odbora za nadgledanje na kome je razmatran trenutni status sprovođenja Programa.

Takođe, tokom izvještajnog perioda nastavljen je rad na programiranju Dunavskog transnacionalnog programa za period 2021-2027. Održana su tri sastanka Radne grupe za programiranje na kome su razmatrana pitanja tematskih ciljeva i prioriteta koji će biti podržani tokom naredne finansijske perspektive, kao i funkcionisanja elektronskog monitoring sistema.

Što se tiče **Jadransko-jonskog transnacionalnog programa (ADRION)**, završena je realizacija preostalih 5 projekata Prvog poziva u kojima su učestvovali crnogorski partneri, čime je uspješno završeno sprovođenje svih projekata odobrenih u okviru ovog Poziva. Pored toga, nastavljena je implementacija 15 projekata odobrenih tokom Drugog i Trećeg poziva u kojima crnogorski partneri imaju budžet od oko 2,27 miliona eura. Projekti se sprovode u oblastima zaštite životne sredine, unapređenja sistema pomorskog saobraćaja i očuvanja prirodnog i kulturnog nasljeđa. Tokom izvještajnog perioda održan je

implementacioni seminar posvećen projektima odobrenim u okviru Trećeg poziva na kojem su crnogorskim korisnicima predstavljena programska i nacionalna pravila neophodna za uspješno sprovođenje projektnih aktivnosti. U aprilu je održan sastanak Odbora za nadgledanje na kome je razmatran trenutni status sprovođenja Programa.

Takođe, tokom izvještajnog perioda nastavljen je rad na programiranju Jadransko-jonskog transnacionalnog programa za period 2021-2027. Održan je jedan sastanak Radne grupe za programiranje na kome su razmatrana pitanja tematskih ciljeva i prioriteta koji će biti podržani tokom naredne finansijske perspektive.

U okviru **Mediterranskog transnacionalnog programa (MED)**, Odbor za nadgledanje je 27. V 2021. odobrio četrnaest projekata u okviru Petog poziva za modularne projekte, od kojih u osam projekata učestvuju crnogorske institucije i organizacije. Poziv za modularne projekte, ograničen na transfer i usmjeravanje užeg izbora rezultata završenih projekata Interreg MED programa, je bio otvoren od 1. II do 15. IV 2021. Ukupna vrijednost osam odobrenih projekata iznosi oko 3,2 miliona eura.

U okviru Poziva za projekte usmjerene na smanjenje emisije štetnih gasova, koji je bio otvoren od 15. II do 15. IV 2021, odobrena su dva projekta. Crnogorski partneri ne učestvuju u odobrenim projektima ovog Poziva. Takođe, tokom izvještajnog perioda nastavljen je rad na programiranju Mediteranskog transnacionalnog programa za period 2021-2027. Održana su tri sastanka Radne grupe za programiranje na kojim su razmatrana pitanja tematskih ciljeva i prioriteta koji će biti podržani.

5.2. Tvining i Tajeks

Iako je planirano da se završi, zbog pandemije COVID 19 virusa i ograničenja u putovanjima, sprovođenje tvining projekta *Podrška upravljanju ljudskim resursima u javnom sektoru*, koji je finansiran u okviru programa IPA 2017 je, nakon suspenzije, nastavljeno 17. V 2021. Glavni partneri na projektu su Finski institut za javno upravljanje i Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, ugovor je vrijedan 950.000 eura, dok je korisnik projekta Uprava za kadrove, odnosno Upravna inspekcija. Završetak ovog projekta se očekuje tokom 2021.

Nastavljeno je sprovođenje tvining projekta *Podrška Agenciji za lijekove i medicinska sredstva (CALIMS)* (0,4 miliona eura) koji se finansira sredstvima iz programa IPA 2016. Tvining projekat *Nadogradnja integrisanog alata i ažuriranje inventara emisija zagađujućih materija u vazduh za period 2011-2019* je zvanično počeo sa implementacijom 17. VI 2021. i planirano je da traje 8 mjeseci. Partner je Agencija za zaštitu životne sredine iz Austrije, dok je korisnik projekta Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore.

Tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je sa redovnim aktivnostima po pitanju sprovođenja instrumenata TAIEX, imajući u vidu da se realizacija događaja uzimajući u obzir COVID-19 krizu sprovodi online, putem video linka.

5.3. Makroregionalne strategije

Tokom izvještajnog perioda, Kancelarija za evropske integracije nastavila je sprovođenje aktivnosti koje su započete tokom ove godine, a u vezi sa koordinacijom i praćenjem dvije makroregionalne strategije Evropske unije (EU) u kojima Crna Gora učestvuje: Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) i Strategija Evropske unije za Dunavski region (EUSDR).

Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region

Tokom izvještajnog perioda, Kancelarija za evropske integracije nastavila je da koordinira i prati sprovođenje Strategije EU za Jadransko-jonski region (EUSAIR). Takođe, nastavljeno je i redovno sprovođenje strateškog projekta „Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) – Facility Point“. Kao i u prethodnom periodu, u fokusu rada bilo je praćenje procesa inkorporiranja makro-regionalnih prioriteta i vodećih inicijativa (flagships) koji su predloženi Evropskoj komisiji i drugim tijelima na nacionalnom nivou za dalje inkorporiranje u najvažnija programska dokumenta za period 2021-2027.

Takođe, predstavnici Kancelarije za evropske integracije, uz podršku projekta „Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) – Facility Point“ učestvovali su i pružili podršku u organizaciji sljedećih aktivnosti: 13. sastanak tematske nadzorne grupe za Prvi EUSAIR stub – Plavi rast održan 7. V 2021, 6. EUSAIR Forum održan u Izoli 11-12. V 2021, 15. sastanak EUSAIR Upravnog odbora održan 25. V 2021. Zbog trenutne epidemiološke situacije, svi sastanci održani su putem virtuelnih platformi/kanala.

Strategija Evropske unije za Dunavski region

Tokom izvještajnog perioda predstavnici Kancelarije za evropske integracije prisustvovali su sastanku upravne grupe za Prioritetnu oblast 10 – „Institucionalni kapaciteti i saradnja“, 22. IV 2021. Takođe, 15. VI 2021. je održan video sastanak nacionalnih koordinatora Strategije Evropske unije za Dunavski region (EUSDR).

Strateški projekat Prioritet IV – Upravljanje Mediteranom (PANORAMED)

Tokom izvještajnog perioda predstavnici Kancelarije za evropske integracije učestvovali su na sastanku na kojem je diskutovan nacrt Finalnog evaluacionog izvještaja Panoramed projekta, održanom putem online platforme 4. VI 2021, kao i na međunarodnoj konferenciji projekta Smart Destination u okviru evropskog programa INTERREG MARITIMO.